

Ajankohtaista SONet BOTNIAssa ja valtakunnallisessa kehittämisessä 7.11.2019

vs. kehitysjohtaja Anne Saarijärvi

TULEVIA HANKEVALMISTELUJA:

Tulevaisuuden sote -keskus hankevalmistelu (5 tavoitetta):

1. Palveluiden saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen

2. Toiminnan painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön

3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen

4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen

5. Kustannusten nousun hillitseminen

- lopulliset päätökset hankkeen tavoitteista, sisällöistä, jne. tekee kunkin maakunnan yhden hankkeen johto ja vastuullinen valtionavustuksen hakija ja saaja (josta kunnat yhdessä päättävät)
- hankkeelle voi kerryttää kuluja vuoden 2020 alusta ja ne liittyvät hankevalmisteluun liittyviin kuluihin
- myös oskeissa sovittu/suunnitteilla infotilaisuuksia sotejohdolle mm. SB:n alueella
- valmisteluihin tueksi mm. kehittämisorganisaatioiden keskinäistä yhteistyötä (SB, Aksila)

SOSIAALIHUOLLON KEHITTÄMISEEN KOHDENTUVISTA RAHOITUKSISTA:

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma

- asetuksessa hankekorin 1 eli tulevaisuuden sotekeskusohjelma on oma maakunnallinen kokonaisuutensa (rahoitus 100%)
- *sosiaalihuollon kehittämisohjelma tulee olemaan osana Tulevaisuuden sotekeskus -ohjelmaa* ja saman perusrahoituksen piirissä -sosiaalihuoltoon liittyvät kehittämisalueet sisältyvät ohjelman viiden päätavoitteen sisään
- kansallisista toimenpiteistä vastaisivat STM ja THL ja alueellista maakunnat osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa. Valtionavustushaun yksityiskohtainen sisältö valmistuu syksyn kuluessa ja ehdotukset sosiaalihuollon kehittämisteemoiksi voivat vielä tarkentua

Muut sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeet

- hankekorin 2 ”mahdollistava” kunnan tai kuntayhtymän yhteiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä tukevat alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävät hankkeet (rahoitus 80%)

Valtionavustushankkeiden aikataulu

Osaamiskeskusten lausunto 5.11.2019, poimintoja:

- Varsinkin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman avustusperiaatteet avautuvat hyvin sekä asetuksen, että esittelymuistion kirjauksissa. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 2 kohdan muiden ja merkittävien hankkeiden soisi saavan **jo asetusvaiheessa enemmän sisällöllistä suuntaviivaa ->tehokkuutta ja motivaatiota hakuprosessiin.**
- Sosiaalialan osaamiskeskuksissa nähdään merkittävä mahdollisuus profiloida sosiaalialan- ja työn kehittämistä kansallisesti yhtenäisesti vahvan yleislain, sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan. Yksimielinen ehdotus on, että **erityistä painoarvoa kohdennetaan tässä kehittämisohjelmassa sosiaalihuoltolain mukaiseen omatyöntekijänä toimimisen (42 §), rakenteellisen sosiaalityön (7 §) sekä yhteisösosiaalityön (15 ja 16 §) kehittämiseen.** Näissä asioissa ajankohtainen sosiaalihuollon kehittämistarve on tunnistettu koko maan laajuisena.
- Esittelymuistiossa **mainitaan maakunnittaiset kehittämis- ja kokeiluhankkeet sekä toiminnan käynnistämishankkeet, mutta olisi tärkeä laajentaa näkökulmaa vielä maakuntien yhteisiin hankkeisiin.** Joissakin kehittämiskohteissa olisi tarkoituksenmukaista, että useampi kuin yksi maakunta tekee yhteistyötä, ja joiltakin osin kehittämiskohteet voivat olla kansallisia, koko maan kattavia ja myös kielelliset näkökulmat huomioivia.
- Kun korostetaan sitä, että ihmisten tulee saada palvelunsa sujuvasti ja apua yksilöllisiin tarpeisiin, on **syytä varmistaa asiakas- ja potilaskohtaisten tietojen saatavuus esimerkiksi tukemalla kuntia ja kuntayhtymiä kansallisten Kanta-palvelujen käyttöönnotossa.** Sosiaalihuollon osalta runsas kolmasosa Suomen kunnista on vielä Kanta-palvelujen käyttöönottojen ulkopuolella. Yhtenäiseen dokumentointiin ohjaava sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen kirjaamisvalmennus Kansa-koulu –hanketyönä (hanke päättyy vuoden 2019 lopussa) on niin ikään tavoittanut vasta noin neljäsosan maan sosiaalihuollon henkilöstöstä (julkiset ja yksityiset työnantajatahot). **Kanta-palvelujen tukitoimet sosiaalihuollon osalta ovat osa sosiaalialan osaamiskeskusten nykyistä erityisasiantuntemusta, mutta kehittämistyön vieminen kuntakentälle edellyttää erillisresursointia osaamiskeskuksille.**
- Valtionavustuksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä avaava esittelymuistion teksti kuvaa konkreettisesti pitkälti terveydenhuollon kehittämistarpeita. **Sosiaalihuollon osalta erityistä painoarvoa tulisi kohdentaa tässä kehittämisohjelmassa sosiaalihuoltolain mukaiseen omatyöntekijänä toimimisen (42 §), rakenteellisen sosiaalityön (7 §) sekä yhteisösosiaalityön (15 ja 16 §) kehittämiseen.** Näissä asioissa ajankohtainen sosiaalihuollon kehittämistarve on tunnistettu koko maan laajuisena.
- Hakijalla on osatoteuttajia suurempi rooli, ja **lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalan toimijat, kuten perusterveydenhuollon yksiköt (Terveydenhuoltolaki 1326/2010, § 35) ja alueelliset sosiaalialan osaamiskeskukset (Laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta 1230/2001) tulisi mainita sekä hakijoiksi oikeutettuina hallinnoijatahoina että** muutoin asetuksessa ja asetusta koskevassa viestinnässä **STMn ja THLn rinnalla hankehakemusten valmistelua tukevinahoina.**

SONet BOTNIA:n mahdollinen rooli tulevissa hankevalmisteluissa:

- neuvonta, ohjaus, tiedottaminen ja koollekutsuminen (ml. tarv. käännösresurssi)
- taustatiedon tuottaminen ja hankehakemuksen valmistelussa tukeminen sekä tekstin kommentointi
- hankkeiden sparraus ja tukeminen sekä kehittäviin arviointiprosesseihin osallistuminen (sovitusti)
- hankkeiden päätyttyä juurruttamisen koordinointi ja tukeminen
- lisäksi on sovittu, että syksyn aikana SONet BOTNIA:n pääasiallisena tehtävänä /valmistelun kohteena on tukea tulevan sosiaali- ja terveyskeskus kehittämisohjelman sosiaalihuollon osuuden sisältöjen hahmottamista kokonaisuuteen Pohjalaismaakuntien alueella

(SB johtoryhmän linjaus 12.9.19)

Yleistä:

- THL ja STM neuvottelemassa parhaillaan puitesopimuksesta tulevaisuuden sotekeskus ohjelman suhteen, jonka jälkeen roolit/asiat hahmottunevat selkeämmin
- STM myös työstämässä 16.12.2019 ilmestyvää hakuopasta, THL ei osallistu sen tekemiseen osaamiskeskusjohtajat työstämässä asetuslausuntoa
- Osaamiskeskukset ehdottavat, että Tulevaisuuden sosiaali-ja terveyskeskusohjelman kansalliseen osiossa tietyt sosiaalihuollon yhtenäisen kirjaamisen tukitoimet olisivat mukana osaamiskeskusten kautta organisoituna toimintana (Soskejohdon ja THL:n palaveri 24.10.19)

Sosiaalipalvelut isossa kuvassa

- Joka viides suomalainen käyttää sosiaalipalveluja vuoden aikana.
- Sosiaali- ja terveystalvetuissa työskenteli 17 prosenttia työssäkäyvistä, joista sosiaalipalveluissa 204 758 (53%) ja terveystalvetuissa 180 724 (47%) henkilöä.
- Sosiaalipalveluissa yksityisen sektorin henkilöstö on 2000-luvulla kasvanut nopeammin kuin julkisen sektorin henkilöstö. Sosiaalipalvelujen henkilöstöstä jo kolmasosa työskenteli yksityisellä sektorilla.
- Sosiaali- ja terveystalvetuiden 18,5 mrd:n euron kustannukset (julkinen ja ostot yksityisiltä) jakautuivat: sosiaalipalvelut 7,9 mrd.€ (43%), terveystalvetut 10,6 mrd.€ (57%).
- Kuntien ostot yksityisiltä: sosiaalipalveluissa 2,3 mrd.€ ja terveystalvetuissa 516 milj.euroa.

Lähde: THL:n tilastot, alueuudistussivusto.fi

Tulevaisuuden sotekeskusohjelma ja sosket:

- THL:n Anu Muuri ja Anu Niemi vievät eteenpäin Tulevaisuuden sote-keskusohjelmaa ja heitä tavattu soskejen toimesta
- sosiaalihuollon kehittäminen terveydenhuollon rinnalla osana tulevaisuuden sotekeskus - kehittäminen kokonaisuutta
- kaikki sosiaalihuollon toiminta on sotekeskuksissa, väestöpohjan kautta mm. satelliitteja ja perhekeskuksia
- ohjelman tavoitteista tässä huomioidaan erityisesti **saatavuus, painotus ehkäisevään ja ennakoivaan työhön, laadun ja vaikuttavuuden parantaminen, monialaisuus ja yhteen toimivuus**
- ehdotuksia sisällöiksi on syntymässä kansallisesti ja alueilla integraation hengessä-> ”yhteinen maali”
- Kela ottaa Kantaan siirtymisen organisoinnista isompaa vastuuta THL:ltä jatkossa
- Kantaan liittymisen tukemisen lisäksi seuraavia sosiaalihuollolle tärkeitä asioita nostettu keskusteluun → sosiaalihuollon kehittämisohjelmaan ehdotettu alustavasti mm.
- ***sosiaalihuoltolain tarkentamiseen liittyviä sisältöjä, sosiaalityön työmenetelmiin liittyviä koulutuksia, mallinnuksia ja tukea käyttöönottoon mm. rakenteellisen sosiaalityön työmenetelmät (ml. sosiaalinen raportointi) sekä jo mainittu asiakastiedon kirjaamisen tuki***
- myös SONet BOTNIA:n tiimi käynnistänyt alustavaa pohdintaa sisällöistä maakuntiemme alueella
(Oskejohdon kokousmateriaalit)

Muita mahdollisia sosiaalihuollon kehittämistä koskevia kokonaisuuksia:

VM: edelliseltä hallituskaudelta jääneet ”kohdennetummat” rahat tulossa hakuun 16.12.2019

SOS VTR rahoitus: (*valtion tutkimusrahoituksen laajentaminen sosiaalityön tutkimukseen*)

- tavoitteena antaa hallituksen esitys eduskunnalle helmikuussa 2020 ensimmäisen lisätalousarvioesityksen yhteydessä siten, että lakimuutoksella (lisäys SHL uusi 60 C §)saataisiin rahoitus käyttöön jo 2020
- ensivaiheessa rahoitusta suunnataan erillisenä sosiaalityön käytäntötutkimukseen
- jatkossa tutkimusrakenteen- ja tutkimuksen sisältö integroitaisiin sosiaali-ja terveystalouden rakennemuutoksen yhteydessä järjestämisen kokonaisuuteen yhdessä terveydenhuollon tutkimuksen kanssa
- työryhmän laatimia painoalue-ehdotuksia ja sisältöjä katsotaan rinnakkain sotekeskus -ohjelman kanssa -fokukseen mahdollisesti mm. menetelmien ja mittareiden määrittely
- toteuttamismallia haettu terveyden tutkimuksen mallista: perustetaan valtakunnallinen sosiaalityön tutkimuksen arviointiryhmä, STM julkaisee haun ja järjestää tieteellisen vertaisarvioinnin, tutkimushankkeet voivat kestää yli vuoden (tieteellisesti korkeatasoisia, dosenttitasoinen pääohjaaja), hakijana yliopistot, kunnat/ky:t, tutkimuslaitokset, sosket tai amkit
- tutkimushankkeiden kiinnittyminen tiiviisti sotekeskusten kehittämisohjelmaan
- suunnitteilla mahdollinen esim. soskien yhteishanke Sosnet- yliopistoverkoston kanssa

(Sosnetin seminaari 4.11.2019)

TYÖRYHMÄN LAATIMAT PAINOALUE- EHDOTUKSET

- sosiaalityö etuuksien ja palveluiden järjestelmässä
- sosiaalityön työmenetelmien ja vaikuttavuuden tutkimus
- erityistä tukea tarvitsevien elämäntilanteiden ja palvelutarpeiden tutkimus
- ennakoiva, ehkäisevä ja rakenteellinen näkökulma sekä innovaatiot sosiaalityössä
- Asiakkaiden osallisuus ja toimijuus sosiaalityössä

Ajankohtaista SONet BOTNIAssa

Tulevia tilaisuuksia

- STM:n Sosiaalityön tulevaisuus – seminaari ja työpaja 8.11.2019 (Tampere)
- Vaikuttavuus sosiaalityön käytännöissä –SONet BOTNIA:n teemailtapäivä (Vaasa 13.11.2019)
- Sosiaalihuollon ja sosiaalityön tulevaisuutta visioimassa -digiä ja muuta tukea toimeenpanoon (Seinäjoki 9.12.2019, järjestäjinä SONet BOTNIA ja Kansa koulu 2 -hanke)
- Tulevaisuuden sotekeskusten kehittämispäivä alueiden sotekehittäjille ja hankevalmistelijoille 3.2.2020

Osaamiskeskustoiminnan valtakunnallinen rahoitus vuodelle 2020

STM:n korotuspyrkimys 3 M€-nyt 2,75 M€ (tästä SB:n osuus 8,19%)-neuvottelut jatkuvat

Henkilöstö

kehitysjohtajan rekrytointiprosessi kesken, henkilöstön kokoonpano 1.1.2020 selvinnee marraskuun aikana

Alustavaa SONet BOTNIA:n loppuvuoden aikataulutuksesta:

- **Alueelliset toimintakertomukset**, palautus 15.1.2020 mennessä, kehitysjohtaja tekee sen jälkeen koonnin
- **SONet BOTNIA:n toimintasuunnitelmat 2020-**
- pohja jo olemassa, loppuvuoden aikana vielä täsmennystä tulossa – päivitykset ja viimeistelyt noin helmikuun 2020 loppuun mennessä
- Haaste: *kuinka olla etukäteen kirjattavissa suunnitelmissa riittävän proaktiivinen ja toisaalta kuinka mukautua lyhyessäkin ajassa tapahtuviin sosiaalihuollon kehittämistä tarkentaviin suunnan muutoksiin?*

KIITOS!

